

Sygn. akt I C 22/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Łucja Oleksy-Miszczyk
Protokolant:	sekretarz sądowy Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko T. G., E. G.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanych T. G. i E. G. solidarnie na rzecz powoda (...) z siedzibą w W. kwotę 191.782,15 (sto dziewięćdziesiąt jeden tysięcy siedemset osiemdziesiąt dwa 15/100) złote z odsetkami umownymi od kwoty 188.823,87 (sto osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset dwadzieścia trzy 87/100) złote w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie, począwszy od 20 lutego 2017 roku;
- 2) zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 19.474 (dziewiętnaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt cztery) złote tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 3) przyznaje r. pr. M. S. kwotę 4.428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych, w tym należny podatek VAT tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanymi z miejsca pobytu pozwanych;
- 4) nakazuje pobrać od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 3.812,71 (trzy tysiące osiemset dwanaście 71/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk

Sygnatura akt I C 22/18

UZASADNIENIE

Powód (...) wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych T. G. i E. G. kwoty 191.782,15 zł z odsetkami umownymi od kwoty 188.823,87 (sto osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset dwadzieścia trzy 87/100) złote w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie, począwszy od 20 lutego 2017 roku. W uzasadnieniu wskazał, że pozwani nienależycie

wykonywali zobowiązanie – nie spłacali terminowo rat umowy o kredyt hipoteczny nr (...) zawartej w dniu 29 sierpnia 2007 roku – co spowodowało postawienie zadłużenia w stan wymagalności.

Pozwani T. G. i E. G. reprezentowani w sprawie przez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu, wnieśli o oddalenie powództwa oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu, podnosząc, iż pod nie wykazał faktu powstania wymagalności roszczenia- powód nie wykazał by dokonał wypowiedzenia umowy kredytu. Pozwani podnieśli, że nie są związani umową kredytu z bankiem z uwagi na fakt wykorzystywania przez bank umów przewidujących m.in. obowiązek spłaty kredytu w walucie obcej, według kursu franka ustalonego według uznania banku (tabeli), której reguły nie są jasne (zawierające klauzule abuzywne).

Sąd ustalił:

W dniu 29 sierpnia 2007 roku powód zawarł z pozwanymi umowę o kredyt hipoteczny (indeksowany do CHF) nr(...) na mocy którego udzielił pozwanym kredytu w wysokości 121.000 zł, z przeznaczeniem na zakup nieruchomości z rynku wtórnego a pozwani zobowiązali się do spłaty kredytu w miesięcznych ratach (okres kredytowania 420 miesięcy), zgodnie z przedstawionym im harmonogramem spłat. Powodowie przystąpili do umowy jako konsumenci. Umowa sporządzona została z użyciem wzorca, jej postanowienia nie były negocjowane. Spłata dokonywana miała być w złotych polskich po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo – odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość rat zależała od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla CHF obowiązującego w Banku w dniu spłaty, a tym samym zmiana wysokości ww. kursu miała wpływ na ostateczną wysokość spłaconego kredytu.

Powszechną praktyką w tamtym okresie było, iż klienci przed podpisaniem umowy odbywali kilka spotkań w trakcie których określali cel kredytowania, źródło dochodów i przedmiot zabezpieczenia, obciążenia finansowe jakie posiadają. W trakcie pierwszego spotkania pracownicy banku na bazie informacji uzyskanych od klienta przygotowywali symulację warunków na jakich bank może udzielić kredytu. Symulacja była przygotowywana w czterech walutach tj. złotówkach, euro, dolarach i CHF. Zawierała podstawowe informacje dotyczące oferty tj. oprocentowanie i marżę oraz koszty i opłaty związane z udzieleniem kredytu. W trakcie tej symulacji klient otrzymywał wydruk oraz informację jakie dokumenty należy złożyć, by przedstawić wniosek o kredyt. Również pozwanym przed podpisaniem umowy przedstawiono wysokość kredytu i warunków jego spłaty w złotówkach i porównywano go z warunkami spłaty w walucie obcej. Nadto zostali poinformowani przez doradcę o ryzykach wynikających ze zmiany oprocentowania i zmiany kursu, a także o sposobie ustalania kursu, o stosowaniu przez bank własnych tabel średnich kursów walut. Każdy klient mógł otrzymać projekt umowy do analizy przed jej podpisaniem. Klienci mieli też możliwość indywidualnego negocjowania kursu walut czy wysokości marży wpływającej na wysokość oprocentowania. Ustalania te zależało od kwoty kredytu, okresu kredytowania, stosowanych zabezpieczeń, aktualnych promocji, czy nabywania przez klientów innych produktów oferowanych przez bank.

Regulamin kredytowania w § 8 pkt 4 przewidywał dla kredytobiorcy uprawnienie zastrzeżenia w umowie, iż bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie dwojakiej kredyt jest indeksowany, co oznacza iż pozwani już w chwili zawierania umowy mieli możliwość wprowadzenia do jej treści zapisów pozwalających na pominięcie stosowania kursów tabelarycznych banku przy spłacie rat.

W umowie zastrzeżono, iż umowa rozwiązuje się z zachowaniem 30 – dniowego terminu wypowiedzenia, bądź za porozumieniem stron. W przypadku opóźnienia się przez kredytobiorców ze spłatą zobowiązania wynikającego z umowy Bank ma obowiązek wezwać ich do spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych, a jeżeli zaległości nie zostaną uregulowane w tym terminie w całości, albo jeżeli złożony w tym terminie przez kredytobiorców wniosek o restrukturyzację zostanie odrzucony, Bank ma prawo wypowiedzieć umowę w całości. Skutkiem upływu terminu wypowiedzenia jest wymagalność całości zobowiązania i traktowanie go jako zadłużenia przeterminowanego.

Wobec zaprzestania dokonywania spłat przez pozwanych powód pismem z dnia 16 sierpnia 2016 roku skierował do pozwanych ostateczne wezwanie do zapłaty, a pismami z dnia 16 listopada 2016 roku wypowiedział umowę.

Jak wynika z opinii biegłego stosowane przez powoda kursy kupna i sprzedaży walut nie odbiegały rażąco od kursów rynkowych.

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie dokumentów złożonych do akt przez powoda dopuszczonych jako dowody na podstawie art. 243² kpc. Ich prawdziwość oraz autentyczność nie została w sposób skuteczny zakwestionowana przez pozwanych i nie wzbudziła również wątpliwości Sądu. Zeznania świadka były wewnętrznie spójne i logicznie uzupełniły obraz stanu faktycznego wynikający z przedstawionej dokumentacji. Przeprowadzony dowód z opinii biegłego wykazał, iż kursy kupna i sprzedaży walut stosowane przez powodowy bank nie odbiegały rażąco od kursów rynkowych, tym samym w ocenie Sądu umowa zawarta pomiędzy stronami postępowania jest ważna i wiążąca.. Z tego względu przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd uznał za wystarczające do merytorycznego rozpoznania sprawy.

Sąd zważył:

powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty. Nie dotrzymanie warunków umowy umożliwiło bankowi wypowiedzenie umowy - po wcześniejszym wezwaniu do zapłaty, co zostało przez powoda dopełnione.

W ocenie Sądu powodowy Bank wykazał istnienie oraz zasadność dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Z kolei strona pozwana nie przedstawiła dowodów przemawiających za oddaleniem powództwa w jakimkolwiek zakresie, a zarzuty przytoczone w sprzeciwach nie zostały poparte wnioskami dowodowymi.

Sporną kwestią było, czy umowa stanowiąca podstawę dochodzenia roszczeń była prawidłowo wypowiedziana. W ocenie Sadu nietrafne są zarzuty dotyczące nieprawidłowości wypowiedzenia umowy. Powód pismami z dnia 16 sierpnia 2016 roku wezwał pozwanych do spłaty przeterminowanego zadłużenia pod rygorem wypowiedzenia umowy i jednocześnie pouczył ich o możliwości restrukturyzacji zadłużenia. Dopiero po bezskutecznym upływie tych terminów powód w dniu 16 listopada 2016 roku wysłał do pozwanych oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej, oznaczając termin wypowiedzenia na 30 dni. Wypowiedzenie oszło zatem dokonane zgodnie z art. 75 i 75 c prawa bankowego.

Zgodnie z konstrukcją przyjętą w spornej umowie kredyt był wypłacany w kilku transzach i podczas każdej wypłaty dokonywano przeliczenia kwoty wyrażonej w złotych na CHF wedle kursu kupna stosowanego przez Bank. Ustalony ostatecznie w ten sposób kapitał miał być spłacany w ratach kapitałowo odsetkowych, przy czym dokonywano powtórnego przeliczenia wysokości raty na PLN, tym razem wedle kursu sprzedaży ustalanego przez Bank.

Przed zawarciem umowy kredytu pozwany wyjaśniono istotę i mechanizm kredytu oraz różnice między kredytem złotowym, a denominowanym. Pozwana została jednocześnie poinformowana o ryzykach, jakie wiążą się z tego rodzaju zobowiązaniami, tj. o ryzyku wynikającym ze zmian kursu waluty kredytu (ryzyku walutowym) oraz ryzyku stopy procentowej.

Istotę klauzul niedozwolonych określa przepis art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Art. 385¹ § 3 precyzuje, iż niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których

treść konsument nie miał żadnego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Z kolei zgodnie z art. 3 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich warunki umowy, które nie były indywidualnie uzgadniane mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikającą z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Zgodnie z art. 4 ust 2 dyrektywy ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

Dokonując oceny spornej umowy należy zauważyć, że ustalenie umowne polegające na wyrażeniu kwoty kredytu w złotych stanowi postanowienie określające główne świadczenia stron. Zostało one sformułowane jednoznacznie, a tym samym nie może być uznane za klauzule niedozwolone (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., art. 4 ust 2 dyrektywy).

Na gruncie niniejszej umowy nie można również uznać za klauzule niedozwolone postanowień dotyczących przeliczania rat kapitałowo odsetkowych na złote polskie po kursie określonym w tabeli powoda. Jak wynika z regulaminu kredytowania pozwani mogli wybrać pomiędzy takim rozwiązaniem, a spłatą rat bezpośrednio we franku szwajcarskim, z pominięciem mechanizmu przeliczeniowego stosowanego przez bank. Decydując się na spłatę w PLN wybrali rozwiązanie wygodniejsze (zwalniające ich z konieczności zakupu CHF poza bankiem), korzystając w tym zakresie z usługi kantorowej banku. Skoro jednak mieli realną możliwość wyboru innego rozwiązania, tj. spłaty bezpośrednio we franku, należy uznać, że zdecydowanie się przez strony na spłatę w PLN było przedmiotem indywidualnego uzgodnienia. Sąd w tym wypadku nie podzielił prezentowanego czasem w orzecznictwie poglądu, iż wybór poszczególnych wariantów z wzorca umowy nie stanowi indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych. Pogląd ten w niektórych konkretnych sytuacjach może okazać się trafny, niemniej nie ma podstaw do dokonywania w tym zakresie jakichkolwiek generalizacji. Oczywistym jest, że w każdym wypadku możliwość negocjowania warunków umowy ograniczona jest ofertą banku, a prawo konsumenta do indywidualnego uzgadniania postanowień umownych doznaje ograniczenia interesami banku, który wszak jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą ukierunkowaną na osiąganie zysków. Obowiązkiem banku jako podmiotu profesjonalnie działającego w obrocie jest natomiast działanie w taki sposób aby nie doprowadzało ono do rażącego naruszenia interesów konsumenta. W realiach dotyczących zawierania niniejszej umowy wybór jakiego mogli dokonać pozwani pozwalał na zawarcie umowy takiej treści, że obecnie kwestionowane klauzule nie zostałyby w niej w ogóle zawarte, a w tej sytuacji ich zamieszczenie było wyrazem woli obu stron i spełniało przesłanki indywidualnego uzgodnienia warunków umownych.

Niezależnie od tego należy zauważyć, i kurs przeliczeniowy stosowany przez bank nie odbiegał od kursów rynkowych, a więc nie powodował szkody dla konsumenta w rozumieniu dyrektywy, ani rażąco nie naruszał jego interesów w rozumieniu art. 385¹ k.c. Co prawda abuzywność klauzul umownych należy ocenić na chwilę zawarcia umowy, a sposób jej wykonywania nie ma dla tej abuzywności zasadniczego znaczenia, niemniej w sytuacji kiedy umowa zakończyła już swój byt na skutek wypowiedzenia, a więc ustał stan niepewności dotyczący sposobu jej wykonywania na przyszłość, powoływanie się na klauzule abuzywne przy jednoczesnym braku naruszenia interesów pozwanych, jest nadużyciem prawa w rozumieniu art. 5 k.c.

Wobec całokształtu przedstawionych powyżej okoliczności Sąd uwzględnił powództwo w całości.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu pomiędzy stronami podjęte zostało w zgodzie z zasadami dotyczącymi obowiązku zwrotu kosztów niezbędnych do celowego prowadzenia procesu oraz odpowiedzialności za wynik procesu, statuowanymi w art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Ponieważ powód wygrał proces w całości, zatem zaistniały przesłanki do obciążenia pozwanych obowiązkiem zwrotu na rzecz strony powodowej wszystkich poniesionych kosztów procesu,

sprowadzających się do wynagrodzenia pełnomocnika strony powodowej , opłaty od pozwu oraz zaliczkowane przez powoda koszty ustanowienia kurateli dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

O wynagrodzeniu kuratora orzeczono w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dal strony w sprawie cywilnej.

SSO Lucja Oleksy-Miszczyk